

עין משפט
גד מוצה

גג א מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה כה':
גד ב מיי' שם הל' כג סוגג עשין ג טוש"ע אה"ע ס"ר קמג סעיף ו:
גה ג מיי' שם הל' כה טוש"ע שם סעיף ה:
גז ד מיי' פ"ח מהל' נדרים הלכה יד סוגג לארין רמב טוש"ע י"ד סעיף רלב סעיף כ:
גז ה מיי' פ"ט מהל' שכיחות הלכה ו סוגג עשין פט טוש"ע ח"מ סימן שלד סעיף ג:
גה ו מיי' פ"יב מהל' שמיטה ויובל הל' ו:
גגז ז מיי' פ"ח מהלכות גירושין הלכה כה סוגג עשין ג טוש"ע אה"ע ס"ר קמג סעיף ד:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הא קי"ל ב"ר סבא' שבע עין נמלחמות סוף פ"ט דשבת:

מוסף רש"י

מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט. מספקא ליה הא ולאחר מיתה אי הוה מלאה, מהיום יהיה גט אם אמות, ולכשימות נמלא גט למפרע מאותו יום, אי חורה הו וחזר זו ממהיום ולאחר זה גיטך לאחר מיתה, ולא אמר כלום דלון גט לאחר מיתה, דכיון דמית הוי מנשא (קדושין נט: הכי מנשא (קדושין נט: וכעיי"ז לעיל עב.) הלכך הו ספק מגורשת ואם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר לרישה גט מנשיאה מיתה, ב"ב קדו.) הריני באילו התקבלתי. הריני מחזיק לך טובה כאלו התקבלתי ממך לשיקך איני נדר (נדרים בד.) הריני כאלו התקבלתי מה שנקשתי ממך (שם טג.) הדיה נטמן. הלוקח ביום שנים עשר חודש כדי שלא יינאלט מוכר לתן לו מעותיו ויהא חלוט לו (ערכין לא.) שיהא חולש. כמו (ישעיה יד) חולש על גוים וכדגריסין (שבת קמח:) מטיילן הלשים על הקדשם, שיהא מטייל מעותיו ללשונות הקדשם שגבורה (ערכין לא.) ויהא שובר את הדלת. של בית שמכר, ונכנס (שם.) ונתנה לו מדרעתו. שקיבלם בנתן (שם.) על ברחו. שהטילם בציור כי האז גוגא דתקין הלל במתני' (שם לב.).

ערד:

אדמיפלגני במהיום ולאחר מיתה איפלאני בעל מנת. תימה דודאי אי הוה שמעינן מילתא דרבנן במהיום אי הוו פליגי בע"מ הוה פריך שפיר אצל אין ענין זה לזה כלום דאפילו הוו אמרי רבנן בעל מנת גט ואינו גט

גט גמור דתנאה הוי או שמא לא הוי גט כלל דחורה הוי ועוד דמשמע ליפלגו בעל מנת דבעל מנת יאמרו חכמים גט ואינו גט הא סבר רב יהודה דבעל מנת לא הוי גט כלל אלא לכשיתן ונראה לר"י דלרב יהודה לכשיתן הוי גט ודאי אצל עד שיתן הוי ספק והוי גט ואינו גט דמספקא ליה באומר על מנת אי כמעכשיו דמי יואין סברא לומר כלל דלרב יהודה עד שיתן ודאי לא הוי גט דפשיטא ליה דלרבנן דרבי ע"מ לאו כאומר מעכשיו דמי אע"ג דבמהיום ולאחר מיתה מספקא לכו דא"כ הוה אפכא מר' יוחנן דלרבי יוחנן בע"מ מודו רבנן לרבי דהוי כאומר מעכשיו דמי ובמהיום ולאחר מיתה אין מעשה נגמר מיד לרבנן אי"כ ע"מ הוי טפי כאומר מעכשיו ממהיום ולאחר מיתה ולהכי פריך וליפלגו בעל מנת ושמעינן דאפי' בעל מנת לרבנן גט ואינו גט כ"ש במהיום ולאחר מיתה וליכא למימר דאי הוו פליגי בע"מ הוה אמינא מהיום ולאחר מיתה לא הוי גט כלל לרבנן דא"כ מתני' (עב.) דקתני מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט אמאן תרמייה ועוד יש לומר דהכי קאמר אדמיפלגני במהיום ולאחר מיתה ולא השמיענו בךן דרייתא אלא מילתא דרבי דמיילתייהו דרבנן דאמרי גט ואינו גט תנא לה במתני' לפלוג בע"מ ולאשמועינן מילתא דתריייהו דלינה שגויה בשום דוכתא ועוד הארכתי בפרק האומר בקידושין (דף ס:.) **חסורי מיחסרא וכו'.** וא"ת למה הוכיך להגיה דפליגי רבנן אדרבנן שמעון בן גמליאל מנא ליה דפליגי עליה ואומר ר"י דקבלה היתה צידו דפליגי רבנן יא) (ושהלכה כמותו^א ולא כרשב"ג כדמיירי בסמוך):

רבה אמר הא לא איצטריך.

וא"ת דבפרק האומנין (ב"מ דף עז. ושם) אמרי' שכר את הפועלים ואתא מטרא הפסד דפועלים וי"ל דשאני התם שאינו אלא שפיר יוס שלא שכרו בעל הבית אלא לדלות^א וכיון שלא הוכרך אינו שכירו אצל הכא שהוא אריס ועושה כל מלאכות שבשדה^ג ויש לו חלק בקרקע כמו בעל השדה^ד ומיד כשהתנה עמו לדלות ארבעה זכה בשלים שדה ואפי' אתא מטרא ולא איצטריך^ה כמו שאר אריסים דמשמע דנטלי רבעא ואפילו לא ינטרכו לדלות^ו ורב יוסף סבר כיון דמשנה ענמו משאר אריסות אמרינן^ז הא לא דלה: **הא קי"ל** האכתא ברבה.^ח מכאן משמע דבבבלי הש"ס הלכתא כרבה לגבי רב יוסף מדלא קאמר והא בזה קיי"ל כרבה דקאמר ובהא לא קיי"ל כרשב"ג ודלא כאומר הא דקאמרי' הילכתא כרבה לגבי רב יוסף בר משדה ענין ומחלה היינו דוקא במילי דאיפלגו בצבא צבא^ט ובהא דאיצטריך הש"ס לפסוק הלכה בקידושין בפרק קמא (דף טז.) כרבה גבי שיראי לא לריבי שומא פישגו שם [ד"ה והילכתא] יא):

מי שאחזו פרק שביעי גימין

והסניא. בניחומא דשמעינן מינה מדאצטריכו לאיפלוגי בזה בכלל דבעל מנת מודו: ולרב יהודה. אדמיפלגי בךך מתניתא במהיום ולאחר מיתה לאשמועינן דבעל מנת פסלי רבנן וכ"ש הא: ומשני להכי איפלגו בזהכי להודיעך כחו דרבי ומיהו רבנן בעל מנת נמי פסלי: **מאי סנא.** לעיל מינה דדמים

דקתני מעשה בצידן כו' מאי ראיא אין שונין מעשה במשנה אלא לראיה: **ססן אם דמיה.** דלא איכוין אלא להרווחה ידייה: **מהו.** מי הויא הך מחילה קיום תנאי כאלו נתנתן לו אז לא: **סיצעי לרבנן.** דאמרי דמים לאו במקום איצטלית קיימי ודמים לאו איצטלית הן אצל הכא הא אכליניהו והוי כאלו קבל מעות ממש דמחילה כקבלה: **קונס שאסה נהנה** לי. קונס תהא עליך כל הנאה ששהנה ממני: **אף זו.** אם רצה הנודר חכם להמירו מאיליו בלא שאלת התרת חכם ואומר לו הריני כאלו התקבלתי אלמא מחילה כקבלה: **משום הרווחה.** שהיה נרץ ללוצך בנו: **סנאס דלווסא.** כל שאר האריסים שנמקום זה משקין התצואה שלש פעמים בשנה: **ושקלי ריבעא.** ומנהג האריסין לטוול רביע התצואה בשביל טוולת חרישה וחריעה ויכוס והשקאה וכל לרבי השדה: **אם דלי ארבע.** השקה את השדה ארבעה פעמים: **אסא מערא.** בזמן השקאה רביעית: **הא לא דלה.** ולא שקלי אלא ריבעא כמנהג המקום: **הא לא איצטריך.** ומזלו גרס: **רבנן שמעון.** דדמים במקום אצטלית הכא נמי מטר במקום השקאה: **לנפסא כרבה.** בכל מקום שנחלק עם רב יוסף חוץ משדה ענין ומחלה י: אין הלכה כרבנן שמעון. דאמר לקנא^ט חוץ מערב וצידן ורואי אחרונה: הכי גרסי' **אלא לעולם כרבנן.** כלומר תריייהו אליצא דרבנן אמרי לה: **דלעורה איכוון.** דסתם מגרש את אשתו מתוך איצה הוא מגרשה הלכך מספיקא אמרי' דלעורה איכוון ולא תלינן למימר להרווחה איכוין לקולא: **סנ הסס.** במס' ערכין (דף לא.): **היה נטמן.** הקונה בית צעיר חומה היה נטמן יוס שנים עשר חודש שלא יימלאו המוכר לתת מעותיו כדי שיהא חלוט לו דכתיב (ויקרא כה) ואם לא יגאל עד מלאת לו וגו': **חולש.** זורק. כמו חולש על גוים (ישעיה יד) ממיל גורל: **ללשיה.** מתוקנת לכך: **ויהא שוכר הדלת.** של צימו ונכנס: **מסקנתו של הלל.** דאיצטריך לתקוי נתינה על כרחו תהא נתינה: **מכלל**

הרווחה הוא והא לא איצטריך^ט תנן התם בראשונה היה נטמן יום שנים עשר חדש כדי שיהא חלוט לו יתתקין הלל הזקן שיהא חולש את מעותיו ללשכה ויהא שובר את הדלת ונכנס ואימתי שירצה הלה יבוא ויטול את מעותיו ואמר רבא מתקנתו של הלל נשמע י'הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו ונתנה לו מדעתו מגורשת על כורחו אינה מגורשת מדאיצטריך ליה להלל לתקוני נתינה בעל כורחיה דהויא לה נתינה מכלל

מסורת הש"ס

א) לעיל עב: וש"ס. ב) [ג'יל נמי פליגי], ג) [נדרות ס. וש"ס], ד) נדרים כד. סג.) ה) [ג'יל כהא], ו) [ג'יל ההם], ז) ערכין לא: ח) [ב"ב קיד: קמג:], ט) [דף עה.], י) [ג'ל דלון. מהר"ם ש"ך, יא) ס"א"ג, יב) [ב"ב קיד: וקמג:], יג) [וע"י חוס' ב"ב קיד: וחוס' מנילה כט: וחוס' נמחות לב. ד"ה מנעל וחוס' ב"מ טט. סד"ה והו וחוס' שיעות מז. ד"ה שומר],

מוסף תוספות

א. חמוס' הראש' כתוב. במרום ולא כרשב"ג בדמסקין בסמוך.
ב. אין להם ליטול אלא לפי מה ששער. חוס' ב"מ עז. דלגרי וע"י ב"מ חומ"ס פי' ש"ד א"ת ד, ור"ה עז. כ"מלא חריש' כאן.
ג. כשותף דאמי, דאי אבניסא הדיא ארעא לא הוה שקיל מדי. ר"י.
ד. וכל ריוח שבא בדבר הוי ידדיה, ומן השמים הרומוהו. רבנו קרשק.
ה. מספק דשמא לא אתי [נטרא]. חוס' ב"מ עז. ד"ה דלגר. א. [דן]לא פקעא מנא דיליה. ר"י.
ו. דמה שהוסף אשר אריסין ארעאת דניטרה טירחא יחידתא. חוס' הראש'. ו. משום דהני תלת מילי איתנהו התם, אבל בשאר מביתיו לא.
חוס' הראש'. ט. וע"ע חמוס' הראש' כרשב"א ובפי' הר"ן כאן שמילו.

פסקי ר"ד

מעשה בצידן וכו' מאן תנא דקתני מעשה חסורי מחסרה והכי קתני אמר לה ע"מ שתתני לי אצטליתי ואבדה אצטליתי דמיה ומעשה בצידן וכו' אמר רבה בר בורנה אמר ר' יוחנן כל מקום ששנה ר"ג במשנתיו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן ורואיה אחרונה (ע"כ) מי גט פשוט צידן כ"פ מי שאחזו ורואיה אחרונה כ"פ דיני כמנות) והלכך אי לא יהבה ליה אצטליתו דוקא לא הויא מגורשת: בעא מיניה ר' אמי מר' יוחנן הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים וזו וחזר ואמר מחולין הן לך מהו א"ל אינה מגורשת דלעצורה איכוין והא לא ציערה: ההוא גברא דא"ל לאריסיה כ"ע דלו תלת דלוותא ואכלי רבעא את דלי ד' ואכלי תילתא לסוף אתא מיטרא ולא איצטריך אמר רב יוסף הא לא דלה רבה אמר הא לא איצטריך וקי"ל הלכה כרבה תנן התם בראשון' היה נטמן יום י"ב חודש כדי שיהא חלוט לו התקין הלל שיהא חולש את מעותיו ללשכה ונכנס ואימתי שירצה יבא הלה ויטול את מעותיו:

מכלל